

Mottagare: registrator@energimyndigheten.se

Kopia: amanda.ros@energimyndigheten.se;
linda.kaneryd@energimyndigheten.se

Er ref: Dnr RU2024-00038

Svensk Vindenergis inspel till Energimyndighetens uppdrag ”Kartläggning av Sveriges potential för fossilfri energiproduktion och - distribution”

Svensk Vindenergi tackar för möjligheten att komma med inspel till Energimyndighetens regeringsuppdrag *Kartläggning av Sveriges potential för fossilfri energiproduktion och -distribution*. Svensk Vindenergi är en branschförening för företag som arbetar med vindkraft. År 2025 förväntas elproduktionen från vindkraft öka från 2023 års 34,5 TWh till ca 55 TWh. Merparten av denna ökning är satsningar från Svensk Vindenergis medlemsföretag.

Bakgrund

Förnybartdirektivets artikel 15b ålägger medlemsstaterna att kartlägga de områden för förnybar energi och tillhörande infrastruktur som krävs för att medlemsstaterna minst ska kunna uppfylla sina bidrag till EU:s gemensamma mål till 2030 för andel förnybar energi. Medlemsstaterna ska enligt artikel 15c i förnybartdirektivet sedan anta planer som pekar ut accelerationsområden för produktion av förnybar energi. Artikel 16a i direktivet ställer krav på ett snabbt och samordnat tillståndsförfarande för projekt i accelerationsområden.

Regeringen har valt att utvidga Energimyndighetens uppdrag till att omfatta all fossilfri energiproduktion och energidistribution. Alla områden som har potential för sådan produktion och distribution ska identifieras och redovisas. Inga avvägningar mot motstående intressen ska göras i uppdraget, så det enda som undantas är områden som inte är möjliga för utbyggnad av förnybar energi p.g.a. annan mark- eller vattenanvändning. Energimyndigheten ska enligt uppdraget prioritera områden som skulle kunna pekas ut som accelerationsområden för i första hand solenergi och värmepumpar.

I materialet som förevisades vid Energimyndighetens digitala informationsträff den 31 maj framgår att myndigheten valt att tolka denna prioritering som att vindkraft kan ingå i kartläggningen, men inte i efterföljande steg när accelerationsområden ska pekas ut (bild nr 11 i presentationen som visades vid träffen).

Svensk Vindenergis synpunkter

Beakta det ökade elbehovet till 2035 och använd förnybartdirektivet som verktyg

I [Myndighetsgemensam bedömning av samhällets elektrifiering](#) kommer Energimyndigheten, Svenska kraftnät, Energimarknadsinspektionen och Trafikverket fram till att elbehovet kan uppgå till 340 TWh år 2045. Upp till 150 TWh elproduktion behöver tillkomma för att möta den ökade elanvändningen. Ytterligare 100 TWh behöver tillkomma för att ersätta produktionsanläggningar som når sin livslängd till 2045. Sammantaget landar myndigheterna i att det behövs 250 TWh tillkommande elproduktion till år 2045. För att klara det behövs en utbyggnadstakt på 12,5 TWh per år.

Ökningen av elbehovet gäller även på kort sikt, d.v.s. under de sex åren fram till 2030. Till både 2030 och 2035 är vindkraft på land och till havs de kraftslag som kan byggas ut snabbast och i den skala som behövs för att uppnå klimatmålen och möta industrins ökade elbehov för omställningen. Det ökade elbehovet behöver beaktas vid både den pågående kartläggningen och utpekandet av accelerationsområden.

Svensk Vindenergis [statistik och prognos](#) baseras på utvecklardata och uppdateras kvartalsvis. Den senaste sammanställningen visar att i slutet av 2026 kommer det att finnas nära 20 000 MW vindkraft installerad på land. Därtill finns en välfylld projektportfölj både på land och till havs som med rätt förutsättningar kan komma att realiseras de kommande tio åren. Påskyndas tillståndprocessen förbättras förutsättningarna, investeringsbeslut kan tidigareläggas och projekt kan realiseras snabbare. Att utesluta vindkraft från utpekandet av accelerationsområden är att tappa fokus från vad som kan realiseras snabbt och kostnadseffektivt. Förnybartdirektivet bör i stället användas som ett verktyg för att skapa bättre förutsättningar för ökad produktion av förnybar el.

Kartläggningen bör tydligt visa hur de områden som pekas ut sammanlagt säkerställer att Sverige kan nå sin andel av EU-målet för förnybar el, och särskilt om kommissionen tillämpar styrningsförfordningen så att Sveriges andel ska vara 76–78 procent 2030. Det bör också redovisas för de olika förnybara energislagen hur de utpekade områdena kan bidra till en sådan ökning av andelen förnybart.

Vid informationsmötet den 31 maj angav Energimyndigheten att accelerationsområden endast kommer att utses för solenergi och värmepumpar i första skedet, och att ett skäl är att vindkraft skulle kräva ändringar av miljöbalken som inte hinns med. Svensk Vindenergi är medvetna om att detta främst är Regeringskansliets ansvar, men vill ändå ställa frågan om en tillräcklig juridisk analys av vilka författningsändringar som krävs för att uppfylla förnybartdirektivets kriterier för accelerationsområden för solkraft och värmepumpar respektive för andra förnybara energislag är gjord. Det inkluderar analys av vad som kräver ändringar på lag- respektive förordningsnivå.

Även om det krävs ändringar på lagnivå för bl.a. vindkraft bör ett sådant arbete initieras så snart som möjligt för att vindkraften ska kunna omfattas av accelerationsområden och bidra till ökad produktion av förnybar el. Själva syftet med accelerationsområden är att ge snabbare och enklare tillståndprocesser. Det har länge varit känt att förnybartdirektivet skulle ställa krav på snabbare

tillståndsprocesser, och ett alltför begränsat och sent genomförande tar varken vara på möjligheterna med direktivet eller möter dess syfte.

Områden som bör inkluderas i kartläggningen och som accelerationsområden:

- **Repowering i befintliga områden**

Alla områden där det finns vindkraft i drift bör inkluderas. Som exempel ledde repoweringprojektet på Näsudden, Gotland, till att fyra gånger så mycket el kunde produceras med hälften så många vindkraftverk. Om all vindkraft byggd till och med 2015 skulle genomgå repowering med samma resultat skulle det ge ett tillskott med ca 46,5 TWh, främst i SE3 och SE4.

- **Produktionsskog**

Samproduktion med skogsbruk är ett effektivt utnyttjande av mark. Markägare känner sin skog och vet var det utifrån skogsbrukets intressen är lämpligt att etablera vindkraft. De vet också vilka områden i produktionsskogen som har goda vindförhållanden och där natur- och sociala värden inte riskeras, och därmed kan uppfylla kriterierna för accelerationsområden i förnybartdirektivet. För att påskynda etableringen kan Sveriges största markägare med fördel bidra i planeringen.

- **Områden för pågående och planerade projekt**

Eftersom kartläggningen syftar till att identifiera områden med potential för utbyggnad av fossilfri energiproduktion bör de områden som berörs av pågående samråd enligt 12 kap. 6 § respektive 6 kap. miljöbalken, och de områden som berörs av tillståndsansökningar under handläggning, inkluderas i kartläggningen. [Vindbrukskollen](#) ger en överblick över sådana områden. Nämda områden har bedömts ha både fysisk och realiserbar potential av de som utvecklar fossilfri energiproduktion, annars hade privatfinansierad projektutveckling inte skett.

- **Havsplanerna**

Havsplanernas energiområden är ytor som är utpekade tack vare god potential till havsbaserad vindkraftsproduktion, och där motstående intressen är preliminärt avvägda av myndigheterna. Det pågår just nu ett stort arbete med kartläggning av områden för uppdateringen av havsplanerna som bör samordnas med Energimyndighetens uppdrag. Även om hänsyn inte kan tas till de uppdaterade havsplanerna p.g.a. de inte hinner beslutas, bör Energimyndigheten kunna utgå från det planeringsunderlag myndigheten själv lämnade som [underlag till nya energiområden](#) för de uppdaterade planerna. I det underlaget har potentialen för energiproduktion utretts.

- **Områden där elbehovet kommer växa mycket kopplat till industri**

Det står redan klart att elbehovet kommer att öka extra mycket i vissa områden p.g.a. omställning av befintlig industri eller nya industrietableringar. En vindkraftspark i närheten av industrianläggningar kan anslutas direkt till dem, vilket kan gå snabbt och dessutom minska behovet av att bygga ut nätet.

- **Redan kartlagda områden**

Det finns redan kartlagda och utpekade områden från olika processer, som t.ex. Naturvårdsverkets och Energimyndighetens områden i [Strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad](#) som bör användas som underlag. Även det arbete som redan gjorts i kommunernas detaljplanering, t.ex. i vindbruksplaner, bör användas.

- **Riksintresseområdena**

Även om Energimyndigheten ska se över riksintresseområdena i andra delen av uppdraget, bör befintliga områden användas som underlag för den pågående kartläggningen. Sedan bör kartläggningen i sin tur utgöra underlag för översynen av riksintresseområdena.

Stockholm 2024-06-07

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Daniel Badman'.

Daniel Badman
Vd
Svensk Vindenergi

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ina Müller Engelbrektson'.

Ina Müller Engelbrektson
Branschjurist
Svensk Vindenergi